

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 „JÓ SZERENCSET” MELLÉKLETTAL EGYÜTT
 EGÉSZ ÉVRE 12.— K. | NEGYED ÉVRE 3.— K.
 FÉLÉVRE 6.— K. | EGYES SZÁM —.60 K.

FŐSZERKESZTŐ
 DR. BISCHITZ BÉLA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 BUDAPEST, IV., (BELVÁROS) MOLNÁR-UTCA 33
 TELEFON 108—00.
 HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT

Irói díj 8 oldalas nyomtatott ivenkint 35 K.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

A kereszthegyi lüzóműben 1909 – 11. éveken keresztül folytatott cyanidlugzási kísérletek eredményei.

Irta: *Altnéder Ferenc* m. kir. kohómérnök.

II.

A lüzási költségekre vonatkozólag kísérleteink a következő adatokat nyújtották:

Cyankáliumfölszhasználás a darás készleteknél tonnánként 0.25 kgr. 0.53 kor. értékben, cyankáliumfölszhasználás a finom iszapoknál tonnánként 1.50 kgr. 3.15 kor. értékben mészfölszhasználás ugy a darás, mint a finom készleteknél tonnánként 2.5 kgr. 0.08 kor. értékben, cinkfogyasztás hozzávetőlegesen ugy a darás készleteknél, mint a finom iszapoknál tonnánként 350 kgr. 0.39 kor. értékben, erőszükséglet a finom iszapoknál a kavarákészülékeknek és szűrőberendezésnek üzemeltetésére tonnánként hozzávetőlegesen 1.00 kor. értékben.

A lüzásnál fölmerülő anyagszükséglet ugyanolyannak vétetett, mint azt kísérleteink alkalmával találtuk, az erőfölszhasználás, nemkülönben az alább fölsorolandó állandó természetű kiadások nagysága ellenben csakis számítás útján határozható meg s csakis hozzávetőlegesen. E kiadások egy évi 10.000—30.000 tonna földolgozóképeségű, kincstári lüzóműnél szerény véleményem szerint a következőkben irányozhatók elő:

Üzemvezető járandóságai	6000 K
altiszat járandóságai	1500
munkabérek	7000
kémlledei költség	3000
szivattyuk üzemeltetése	4000
javitások és egyéb kiadások	8000 „

Allandó természetű kiadások összege évente 30.000 K

A kereszthegyi zuzóműnél évente 10000 tonna, a veresvizi I. és II. sz. zuzóműveknél pedig 12000 tonna lüzásra alkalmas meddő lesz termelve (% átlagosan 0/0), miért is a kereszthegyi zuzóműnél 1 tonna meddőnek lüzására 30000/10000=3 K, a veresvizi meddőnél pedig 30000/12000=2 K 50 fill. állandó természetű kiadás irányozható elő.

Fenti kiadásokon kívül számolni kell még a zuzóműből kifolyó meddő fölfogási, osztályozási, vízmentesítési és a lüzóműbe való szállítási költségeivel. E költségek maximális számítás szerint tonnánként 1 K-t tesznek ki.

Fenti adatok alapján tehát a lüzási eredmények gazdasági oldalát alábbi táblázatban mutatjuk be:

Anyag	Bevétel tonnánként K			Kiadás tonnánk. K			Évente rendelkezésre áll tonna	Jövedelem tonnánként	Évi jövedelem	
	Arany értéke	Fizűat értéke	Összes érték	50% levonás után marad bevétel tonnánként	Anyag, kavarási, szűrés és fölfogási stb. költségek	Allandó természetű kiadások (rezsi)				Összes kiadás tonnánként
Kereszthegyi bányamű										
Darás meddő	9.84	0.51	10.35	3	2.00	3.00	5.00	6000	4.3	28.980
Finom iszap	10.16	1.87	12.03	11.43	5.62	3.00	8.62	4000	2.81	11.240
								10000		40.220
Veresvizi bányamű:										
I. sz. zuzó darás meddő	11.80	0.42	12.22	11.61	2.00	2.50	4.50	6000	7.11	42.660
II. sz. zuzó darás meddő	9.18	0.68	9.86	9.37	2.00	2.50	4.50	6000	4.87	29.220
IV. sz. zuzó darás meddő	24.27	1.44	25.71	24.42	3.00	4.00	7.00	250	17.42	4.355
										76.235
I. sz. zuzó finom iszap	5.24	0.08	5.32	5.05	5.62	2.50	8.12	000	—	—
II. sz. zuzó finom iszap	6.88	0.34	7.22	7.86	5.62	2.50	8.12	4000	—	—

Fenti táblázat adataiból látható tehát, hogy a kereszthegyi zuzóból kifolyó meddőnek lüzása által évente 40.000 korona, a veresvizi I., II. és IV. számú zuzókból kifolyó darás meddőnek lüzása által pedig 76.000 korona évi haszon volna elérhető. A veresvizi finom iszapok lüzásáról egyelőre azonban le kell mondanunk, mivel az ezideig keresztülvitt ki-

sérletek ez anyagoknál nem vezettek gazdasági szempontból kedvező eredményre.

A keresztlegyi zuzó meddőjével elérhető gazdasági eredményekre vonatkozólag meg kell jegyezni, hogy a táblázatban kitüntetett eredmények csakis arra az esetre vonatkoznak, ha a lugszást úgy vesszük keresztül, mint ezt kísérleteinknél tettük, vagyis külön dolgozzuk föl a darás és külön a finom készleteket s a darás meddőt újból való őrlés nélkül lugozzuk, ha ellenben a keresztlegyi darás meddőt lugszás előtt finomra őrljük s a finomra őrlt anyagot a finom iszapokkal együttesen dolgozzuk föl, úgy a nemesfémkihozatalt tetemesen növelhetjük, minek folytán az elérhető évi jövedelem nem 40.000 koronára, hanem 50.000 koronára lesz számításaink szerint előíranyozható.

A fenti sorokban kimutatott évi jövedelem természetesen csak megközelítőleg határozható meg előre s csakis helyes berendezkedés, szakavatott üzemvezetés mellett s csak akkor lesz elérve, ha a szóban levő bányákban termelt érc aranytartalma és így a zuzókból kibocsátott vadár aranytartalma a jelenlegi marad, ha azonban a zuzás alá kerülő érc gazdagodni fog, úgy a lugszómű jövedelme is emelkedik, ha pedig a fölzuzás alá kerülő érc fém-tartalma alá szállana, úgy a lugszómű jövedelme is csökkenne, de a lugszóművek még az esetben is jövedelemmel zárnának, ha a zuzóérc aranytartalma a jelenleg termelt zuzóérc aranytartalmának felére süllyedne.

Azt hiszem, nem fölösleges külön hangsúlyozni, hogy az előíranyzott jövedelem csakis szóban levő bányák jelenlegi termelési viszonyai között várható, ha ellenben a lugszóművek létesítése arra az időre halasztatik, amikor a bányák kimerülnek, úgy a fenti táblázatban kilátásba helyezett jövedelemre nem számíthatunk. Csak azért említem mindezeket, mert a zuzókból kibocsátott vadár jelenleg a patakba lesz bocsátva, az abban levő arany értéke nem lesz az utókor számára elraktározva, hanem visszahozhatatlanul elvész nem csak ráuk, hanem utódainkra nézve is.

Az ismerttetett nagyban való kísérleteinken kívül számos kicsinyben való kísérletet is végeztünk, e kísérleteknek s az ezután végzendő kísérleteknek eredményét esetleg egy külön dolgozatban leszek bátor ismertetni. A jövő feladatait illetőleg pedig a következőkben fejtem ki szerény véleményemet:

A lugszás alá vetett darás készletekre vonatkozólag kísérleteink meglehetősen kedvező eredményt mutattak föl s az elért eredményeknek nagymértékű javítására kevés kilátás van, a finom iszapok lugszá-

sánál elért eredmények azonban korántsem oly kedvezőek, hogy várakozásainkat minden tekintetben kielégíthetnék.

A finom iszapok lugszásánál elért aranykihozatal ugyan meglehetősen kedvező, mert az átlagos aranykihozatal 72.5% - 75.7% között találtuk, annak dacára, hogy a kísérletekhez használt eszközöknek kezelését csak a kísérletek folyamán kezdtük megtanulni, — a lugszásnál tapasztalt cyanálium-fogyasztás azonban várakozásainkat erősen fölülmutta. Míg ugyanis a darás készleteknél az átlagos cyanálium-fogyasztás tonnánként 0.25 kilogramm volt, addig ez a finom iszapok lugszásánál tonnánként átlagosan 1.5 kilogrammott tett ki.

A finom iszapok lugszásánál tapasztalt nagy cyanálium-fogyasztás okainak földerítése és elhárítása képezi tehát egyikét legközelebbi feladatainknak.

Kísérleteink másik tárgyát kell, hogy képezze azoknak az érceknek és zuzóterményeknek lugszása, amelyekkel még nem kísérleteztünk, ilyenek a rótai és erzsébetbányai bányatermények és zuzótermények. Ide volnának még sorolandók a körmöci, selmeci, nagyági, verespataki, magurkai, aranyidkai ércekkel és meddőkkel, nemkülönbben a nagybányavidéki magánbányákból származó meddők lugszásával végzendő kísérletek.

Legyen szabad még pár sort írnom a keresztülvitt és keresztülviendő kísérletek költségeiről:

Kísérleteknél azok természeténél fogva ritkán lehet haszonról beszélni, mindazonáltal helyesen keresztülvitt kísérletekre fordított kiadások, — nem akarom mondani, hogy áldozatok — productív kiadásnak tekinthetők, mert, ha kedvező eredménnyel járnak, úgy új jövedelmi források nyílnak meg. Így volt ez az eddig keresztülvitt kísérleteinknél is, mert ha a kísérletek eredményeit fölhasználjuk, úgy a veresvizi bányamű jövedelmét évi 76.000 koronával, a keresztlegyi bányamű jövedelmét pedig évi 50.000 koronával növelhetjük. Ennek dacára azonban jelen esetben a kísérletek még látszólagos áldozattal sem járnak, sőt ellenkezőleg mult évi kísérleteinknél az összes kiadások (% csakis a kísérletek vezetőjének járandóságaitól tekintve el %) 7760 koronát, bevételeink pedig 12.660 koronát tettek ki, a bevételek és kiadások között levő különbség tehát 4900 korona volt a kísérletek javára, annak dacára, hogy fötőrekvésünk nem a jövedelem fokozása, hanem a kísérletezés alá vetett ércek földolgozásával járó sokszor nehéz problémáknak sikeres megoldása volt, fökiadásaink pedig a kísérletekkel járó nagyszámú próbák készítésénél merültek föl.

(Vége.)

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek,
tájolók, mintaszerű, preciziós
kivitelben mint különlegesség
gyártása.

(B/2268/702/685/41)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47.

Alapított 1791.

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TÁRSA

Budapest, VI., Teréz-körút 15.

Az űrszentmiklósi gázkut.

A mult számunkban már röviden feleltettük, hogy Budapest közelében, Viczián Antal miniszteri osztálytanácsos birtokán földgázra akadtak. A legújabb földgázforrást a geológusok megvizsgálták s megállapították elsősorban, hogy bár a gáz jelentékeny mennyiségben tör elő, arról szó sem lehet, hogy a gázt a fővárosba vezethessék felhasználás céljából. Pedig eleinte erről volt szó a napisajtóban. A forrás különben olyan, mint pl. a mezőhegyesi forrás, vagy az aradi Neumann gyáré; előreláthatólag elegendő arra, hogy a Viczián-telepet 8—10 évre ellássa gázzal.

Az új gázforrásról dr. Papp Károly főtitkár, a kiváló geológus a következőket jelentette a Földtani Intézet igazgatóságának:

Tekintetes igazgatóság!

Viczián Antal m. kir. földmívelésügyi miniszteri osztálytanácsos s veresegyházi szőlőbirtokos f. évi április hónap 24-én éjjel dr. Szontagh Tamás kir. tanácsos urnak, mint a m. kir. földtani intézet igazgatójának személyesen jelentette, hogy az űrszentmiklós határában furott kutból 24-én este hirtelenül földgáz tört elő. A hírről értesülvén, f. hó 25-én délelőtt a helyszínére siettem, ahol már Tassonyi Ernő m. kir. bányaesküdt, Gálócsy Árpád magánmérnök és Viczián Antal birtokos urakkal együtt a gázzal kísérleteztem.

Együttes vizsgálatainkról van szerencsém a tekintetes igazgatóságnak a következőket jelenteni:

Veresegyháza és Kísszentmiklós vidékén Róckh János és Schafarzik Ferenc térképei szerint pontusi kora agyag és alsómediterrán kora agyag-homok és kavics rétegek alkotják a domborulatokat. A kékesszürke pontusi agyagból több helyütt téglát égetnek s a téglavetőkben látszik, hogy szürke agyagrétegek dűlése 10—15 fokkal délkeleti irányu. A kísszentmiklós s Veresegyháza között levő dombok téglavetői is valószínűleg pontusi agyag rétegeket tárnak fel, amelyek a felületen elválva sárgás színű agyag képében jelentkeznek. A domborulat nyugoti részén az alsó mediterrán kora agyag s kavics rétegek kezdődnek, amelyek délnyugat felé Csomád és Veresegyháza között nagy területet borítanak. Meg kell említenem, hogy Róckh János a veresegyházi téglavetőben feltárt rétegeket — alul tállyog s felül homokos képződményeket — a lajtmész csoporthoz számítja.

Rövid félnapos ottlétem nem elegendő arra, hogy a sztratigrafiai viszonyokat tisztázzam, amelyek korántsem olyan egyszerűek, mint azt első pillanatra hinnők.

Az átfurt rétegek anyagát, sajnos nem láttam, mert azokra a tulajdonos ügyet nem vetett s az

öblítő furással kijött iszap szerte-szét van a furás garcán szórva.

Sajtelnem azonban az, hogy a furó kezdetben pontusi rétegekben mozgott s csak alább érte el az alsómediterrán rétegeket. Viczián tulajdonos bemondása szerint a furás 230 m. mélységig kékesszürke agyagban haladt s itt vékony „kőréteg“ alatt sárgásszürke homok következett, mogyoró nagyságu kvarc kavicsos.

A furás a katonai térképen Rudnyánszky puszának jelzett Viczián-teleptől észak felé eső dombháton, körülbelül 210 m. tengerfölkötti magasságban van, űrszentmiklós (régebben Kísszentmiklós) határában. A furás helye a téglagyárvezető lakásának nyugati végétől 14,5 m. távolságban ásott 12 m. mély kutba van furva. A furás eleinte 104 mm.-es csővel indult 30 m. mélységtől kezdve azonban maga az 52 mm. átmérőjű, furó szár gyanánt szolgáló cső van lebecsátva végig s jelenleg a külső csőszakat már ki is van huzva. A furást 1911 október havában kezdték s ez minden különösebb esemény nélkül haladt, amikor 1912 április 24-én homokos kavicsréteget ért a furó 230 m. mélységben. A 230 m. mélyből kezdetben sósvíz bugygyant fel, de ez csakhamar elapadt s ehelyett száraz földgáz tört elő nagy erővel. Április 24-én este 6 órakor a gáz a 12 m. mély kutban gyuladt meg először s innét terjedt a láng fölfelé, míg az 52 mm.-es csőből kiáramló gáz is meggyulladt.

A cső végén maga a furó fej is ott van a mélységben, úgy, hogy a gépész állítása szerint a homokrétegből a gáz nem a teljes vastagságu csővön át jön, hanem csak a furófejen levő 2 kis plajbász vastagságu lyukon áramolhat bele az 52 mm.-es csőbe. Gálócsy mérnök mérése szerint, mpercenként 10 liter gáz ömlik ki a csőből, tehát óránként 36 köbméternyi gázt ad a furás. A csőből a gáz ütemszerű zugással árad, ugyanis 20 mpercig erős zugásai tör elő, azután 5 mpercig csendesség következik, hogy azonban ekkor sem szünetel a gázömlés, azt mutatja a cső fölött vibráló levegő. A gáz szintelen és savanyu káposzta szagot terjeszt, meggyújtva igen erős hőséget fejleszt. Mindebből kiviláglik, hogy igen tiszta metán áramlik ki a csőből. A gázt oldalt csőbe vezetve az egy hüvelykes cső végére manometert csavartunk s a következőket tapasztaltuk: a feszmérő a rácsavarás után azonnal I légköri nyomást mutatott s mintegy 10 perc múlva emelkedni kezdett a mutató és pedig fokozatosan. Fél óra múlva végre 24 légköri nyomáson állapodott meg a feszmérő, megjegyezve, hogy a csavar illeszkedés helyein közben a gáz több helyütt kisüvített.

Megemlítem, hogy Tassonyi bányaesküdt az 1911. évi VI. t.-c. alapján a furást beszüntette, figyelmeztetve a tulajdonost, hogy miúdig köteles

Festékek és lakkok

megbízható, szolid es olcsó beszerzési forrása

KRAYER E. és TÁRSA BUDAPEST festék-, kence-
és lakkgyára ::

Főraktár és iroda:
V., Váci-ut 34.
„Kraye festékudvar“

Cs. és kir. udvari szállító. Ő cs. és kir. Fensége, József főherceg udv. szállítója. A m. királyi államvasutak, állami, gép- és vasgyárak, az összes waggongyárak, Budapest főváros szállító.

(B/2139/746/52/II)

a kut ürizetéről gondoskodni, míg a m. kir. pénzügyminisztérium a gázkut sorsáról nem intézkedik. A tulajdonos viszont kinyilatkoztatta, hogy az idézett törvényben biztosított átruházási jogokra igényt tart.

Végül fölemlitem, hogy Rákospalotán a református iskola udvarán Hürömpő furómeister a múlt hónapban 183 m. mélységben az alsó mediterrán rétegből felszökő sós víz kíséretében meggyújtható gázra bukkant, amelyet azonban másnap már elcsövezett.

Mindezeket jelentve, vagyok kiváló tisztelettel

Dr. Papp Károly,
kir. osztálygeológus.

HAZAI HIREK.

A földgázt Zalatnára vezetik. A Kolozsvári értekezleten annakidején felvetették, a kissármás—torda—marosújvári vezetés tervét, amely már elkészült és legközelebb munkába is veszik. A pénzügyminisztériumban most azt tervezik, hogy a marosújvári vezetékét Nagyenyeden és Gyulafehérváron át Zalatnára vigyék, hogy a gázt az állami kohókban és bányákban értékesíthessék.

A mélyfúrásai és földgáz r.-t., amelyet 1907-ben alapított 150.000, korona alaptőkével a Budapest III. ker. takarékpénztár r.-t., kimondta a felszámolást. A felszámolást a Budapest III. ker takarékpénztár r.-t. végzi.

A nagybányai veszedelem. Múlt számunkban részletesen írtunk a kincstár veresvázi zuzdájában pusztított tüzvészről. Tudósítónk újabb jelentése szerint a pusztulás nem volt oly nagymértékű, amilyennek az első hírek feltűntették, bár kincstár kár, így is igen jelentékeny. Megállapították, hogy a tüzet nem rövidzárlat, hanem a kéményből kipattanó szikra idézte elő. Nyersaranyban esett kár ércraktárban levő dus ércet jelentéktelen ányval megmentették. Ellenben leégett gépházzal szerelő művel együtt, továbbá a IV-ik számú zuzó benne levő ércraktár- és irodával, végül egy harmadik épület, mely magában foglalt egy ácsműhelyt, egy anyagszerkamrát és egy kenőolajtartó kamrát. Megmentetett egy nyerspetroleum tartány 80 métermázsa nyerspetroleummal s így a robbanás veszélye is elhárított; nemkülömben sikerült a benzín pincét is a robbanástól megmenteni. A gépházban a Dieselmű, valamint a gőzgép kazántelepestől együtt teljesen tönkre ment, ugyszintén a városi Ganz-féle telep kapcsoló táblája transzformatorostól együtt.

Az izaszacsali petróleumforrások. A Máramaros megyében levő Izaszacsalon tudvalevőleg egy angol társaság petróleum után kutat és pedig szép eredménnyel. A kutatásokat most

intenzívebben fogják folytatni s e célból dr Böck Hugó és A. W. Eastlake geológusok tiz napon át végeztek kutatásokat Izaszacsalon. Az eredmény — mint hírlik — eléggé kedvező, úgyhogy az új kutak furásához rövid időn belül hozzákezdének. A vállalat a közelmúltban felemelte alaptőkéjét.

A Magyarhoni Földtani Társulat május hó 1-én, a m. kir. Földtani Intézet előadó-termében szakülést tartott, amelyen előadtak *Kormos Tivadár* dr. választmányi tag: A magyarországi preglaciális fauna származástani problémájáról és *Róssa Mihály* dr. rendes tag: Az ocaáni sólerakódások periodikus rétegeiről. A szakülés után a választmány ülésezett.

A nagyharsányi kőbányászat. Baranya vármegyének egyik szépen jövedelmező ipari ága a kőfejtés. A nagyharsányi várhegyen egy budapesti részvénytársaság ezideig kézi erővel dolgoztatott, de ezen üzem lassunak és költségesnek bizonyult, amiért most egy 60 lőerejű Diesel-féle mótort állítottak föl az üzem folytatására. A telepet felszerelték továbbá öt pneumatikus furókalapáccsal és más szükséges gépekkel; berendezték a villamos világítást és a napokban a hatóság és érdekeltek részvételével megtartották az iparengedélyezési tárgyalást, melyek alapján kiadták az ipari üzem megkezdésére az engedélyt.

A Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat április 28-án tartotta XX. rendes évi közgyűlését gróf *Teleki Géza* elnöklésével. Jelen volt 35 részvényes. *Szende Lajos* vezérigazgató terjesztette elő az igazgatóság jelentését, kiemelik ebből a következőket:

A múlt év eredményeiről számot adva, jelentik, hogy ráik velük együtt működő Borsodi Szénbányák Részvénytársaságával együtt 22.630.850 q szenet szállítottak el, mintegy 1.359.000 q-val többet az előző évnél. Főtelepük, Tatabánya termelése ennél nagyobb többletet mutat fel, mely azonban nem volt elszállítható, mert az év utolsó hónapjaiban, tehát a legnagyobb szükséglet idejében, állandóan nagymérvű waggonhiánnyal küzdöttek és kénytelenek voltak a széntermelésnek egy részét naponta raktárra dönteni. A szén döntése nemcsak jelentékeny költségtöbbletet okoz, hanem sajnos, az amugyis szükös munkaerő elfecsérlésével jár és a szén halmazállapotát lerontja. Nyomatékosan rámutatnak arra, hogy az oly óriási vasuti kocsihány, mint a múlt év második felében és a folyó év első hónapjaiban csaknem szakadatlanul uralkodott, az egész ipari életnek valósággal kerékkötője. E sajnálatos körülmény gátolta a vállalatot Tatabánya termelésének fokozottabb érvényesítésében és az élénk kereslet kielégítésében.

A mind élesebben érezhető drágasággal számot vetve, a munkabréket és a tisztí fizetéseket megfelelő emelésekkel szabályozták; a termelési költségeknek ezáltal okozott emelkedését igyekeztek műszaki berendezések tökéletesítésével ellensúlyozni. Köteles gondoskodással munkásaik jólétéről, létesítettek egy társulati munkásbiztosító pénztárt,

MŰSZAKI és GÉPIPARI RÉSZVÉNYTÁRS. Budapest, V.,
Alkotmány-utca 25.

∴ Szivattyuk minden célra. Tüzoltó fecskendők. ∴

Műszaki cikkek: gummi- és asbest-árak minden célra.

Kenőolajok, tisztítógyapot, gépszijak. Robbanámentes acetylen bányalámpák.

Telefon 153-11.
168-00.

(B/3146/731/52)

MOTOROK.

amelylyel a törvényhozást megelőzve, megvalósították munkásaik javára az 1907. évi XIX. t.-c. rendelkezéseit oly értelemben, hogy balesetnél bányamunkásaik ugyanazt a kártalanítást kapják, melyet a törvény más ipari munkások részére nyújt. E balesetbiztosítás terhére maguk viselik. Foglalkoznak azzal is, hogy a társaspénztári nyugbéréket méltányosan kiegészítik.

Beruházási munkálataik ezuttal kisebb arányúak; Tatabányán a IX. akna műszaki felszerelését, modern, nagyszabású kórház berendezését befejezték, a telep római katolikus vallású lakosai részére új templomot építettek, tiszti és orvosi lakot, iskolaépületet emeltek, több épületet kibővítettek. Telekbirtokukat nagyobbitották, felsőgallai mésztelepeiket kibővítették, az üzem melléktermékeknek, a hulladékkönek értékesítése céljából közüző berendezést létesítettek.

A tavalyi jelentésben jelzett nagyszabású cementgyárat Felsőgallán felépítették, egyelőre 12.000 waggon portlandcement gyártására, melyet a szükséghez képest 24.000 waggon cement gyártására kibővíthetnek. A cementgyárat a nyár elején üzembe helyezik és ismerve nyers anyagaik kiváló minőségét, ez üzletágtól jó eredményeket várnak.

Az 1912. év befektési programja első sorban a cementgyár és a hozzátartozó épületek, valamint egyéb berendezések kiegészítését öleli fel: lemélyítik az új X. lejtős aknát, a kőbánya és a mésztelep felszerelését kiegészítik. Munkábevételek 30 munkásház, több altiszti lakóház, egy elemi iskola, új munkásfürdő és nagyszabású fatelítő telep építését.

Felsőgallai mésztelepeik teljesítőképessége egészen kihasználott: Borsodmegyeiben, Miskolc mellett új mésztelepet létesítenek. *Brikettgyártásuk* kielégítő mérvben emelkedett, elszállítottak 6729 waggont, tavalyi 5817 waggonnal szemben.

Esztergommegei, tokodi bányászatuk üzeme ezuttal zavaró körülmény nélkül folyt és némely emelkedést mutat, a *doroghi Ágnes*-aknában azonban újabb nehézségekkel küzdöttek, ennek rendes üzeme csak az év folyamán lesz megkezdhető.

A *Borsodi Szénbányák Részvénytársasága* a remélt kedvezőbb eredménnyel folytatja üzemét, az elmúlt évre 4 és egyhated százalék osztalék várható. A *Nyugatmagyarországi Kőszénbánya Részvénytársaság* munkálatai kedvező eredménnyel bíznak, ezen bányaműve a folyó év második felében, a vasúti összeköttetés elkészültével, fogja üzemét megkezdni.

Jelentékeny bányafaszükségletük részben való fedezésére megvásárolták a vas megyei gróf Kottulinszky-féle mintegy 2900 kat. holdnyi erdő faanyagát, ennek kihasználására Németújvár állomáshoz iparvasutat építenek, amely ez derekán fogja üzemét megkezdni.

A tisztviselők nyugdíjalapja vagyonának elhelyezésére a Zoltán-utca 2—4. szám alatt épített bérház elkészült és hivatalos helyiségeiket folyó év február 1-én ide helyezték át. Nyugdíjintézetük alapszabályainak némely pontját korszerűen módosítják.

A közgyűlés egyhangulag tudomásul jelentést

és jóváhagyta az évi *zárószámadást*, amely szerint az 1911. évi 6.834.349,82 K bruttónyereségből 2.200.000 K értékesítkenési tartalékra, 650.000 K az általános tartalékalapra, 30.000 K külön adományul a tisztviselők nyugdíjalapjára, 80.000 K bányatársaspénztárak részére, 100.000 K kásjóléti tartalékalapra, 445.808,97 K az igazgatóság és tisztviselők alapszabályszerű jutalékára és 2.720.000 K részvénytőke 17 százalékos osztalékára fordították, míg fennmaradó 608.540,85 K további leírásokra, használtassék, végül mult évről áthozott 897.687,86 K változatlanul számlára vezetessék át. E közgyűlés egyhangulag megadta a felmentvényt igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak és elhatározta, hogy az osztalékszkelvényt a szokásos helyeken *1. évi május 1-től* kezdődőleg 34 koronával fogják beváltani.

Az igazgatóságba újból beválasztottak *Palmer Ede*, *Bellák Gyula*, felügyelőbizottságba *Sárközy Aurél*, *Farkas István*, *Szabó-Ferraris Arthur*, *Günter Ferenc* dr *Szász János*.

A közgyűlést követő igazgatósági ülésen elnökké *Teleki Géza*, alelnökké *Bisteghi Rudolf* választották meg, *Szász Gyula* főmérnököt műszaki igazgatóvá, *Vizer Vilmos* főmérnököt bányai igazgatóvá nevezték ki, dr *Turóczy Szigfrid* és dr *Varga Lajos* társulati ügyészeket cégjegyzői geszultsággal ruházták fel.

A salgótarjáni kőszénbánya részvénytársulat bányai igazgatóságához

két bányamérő aknászt

keresünk. Mérésben és számításban megfelelő jártasság, több évi gyakorlat, a magyar nyelvnek írásban és szóban való teljes ismerete kívánatik. Folyamodványok kellően felszerelve s a fizetési igények megjelölésével alulírott igazgatósághoz terjesztendő be.

BÁNYAIGAZGATÓSÁG.
Petrozsény.

Új bőröndöt

és egyéb finom bőrúrut legelőnyösebben vásárolhat a készítőnél

Csángónál

Budapest, IV., Múzeum-körút 5. — Telefon 67-00.

Grand Prix aranyérem Páris.

Olcsó szabott árak. A cím fontos.

(B/3832/611/24)

SZIVATTYUKAT és

GARVENSWERKE

(B 96.714/4)

MÉRLEGEKET

WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

gyárt mint különlegességet és legnagyobb raktártartó épület- és diaphragma-szivattyukban

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Szállítások Boszniába. A bosznia-hercegovinai országos vasutak igazgatósága száz darab III. b. és III. c. sorozatu mozdonyhoz való hajtó és kapcsoló keréknek, száz darab különböző szerkocsi és futókeréknek, végre háromszázhetvennégy darab kocsi-keréknek szállítását az *osztrák-magyar államvasutak magyar bányái, hutái és uradalmi* budapesti cégnek, tizenkét darab III. rendszerű keskenyvágányu felépítményre való váltó szállítását pedig a *magyar-belga fémipari részvénytársaság* budapesti cégnek adta vállalatba.

A Ganz-féle villamossági r.-t. április 27-én tartotta rendes évi közgyűlését báró Harkányi János elnöklete alatt. Az előterjesztett évi jelentés szerint tiszt: nyereség 664.675 K 59 f, melyből 7. százalékot, vagyis részvényenként 28 K osztalékot fizetnek, fenmaradó összegből a különböző tartalékokat és alapokat dotálják és 120.350 K 52 f-t új számlára visznek át. Az évi jelentést, mely társaság kitiűnő foglalkoztatásáról és terjeszkedéséről ad számot, szintén a nyereség felosztására vonatkozó fentebbi nyokat elfogadták. Végül báró Madara Beck M választották az igazgatórágba felügyelőbizottsági pedig Bun Józsefet, Ervin Kálmánt, Sebesta Kólost, Lászy Lajost és Verderber Józsefet választották meg. A szelvényeket május 1-től kezdve Magyar Állami Hitelbank váltja be.

Felbomlott a petróleumkartell. A petróleumfinomítók kartellszerződése április 29-én lejárt. Heteken át folytak a kísérletek a rövidéletű kartell meghosszabbítására, de eredmény nélkül. A kartell végleg felbomlott s a finomítók már semmiféle obligóban nincsenek egymással.

A nádasszárdi iparvasut átalakítása. A nádasszárdi kőbánya és mészégető részvénytársaság a tulajdonát képező pozsony-nádasszárdi keskenyvágányu lőüzemű iparvasutat meghosszabbítja és gőzüzemre alakítja át. A kereskedelmi miniszter a meghosszabbításra és a gőzüzem alkalmazására az engedélyt megadta.

A Magyar vasművek és gépgyárak országos egyesüllete vasárnap délelőtt tartotta Asbóth Emil elnöklésével idei rendes közgyűlé. Méhely Kálmán

titkár bemutatta működé.

vezet végrehajtó bizottságának jelenté.

sületnek legutóbb megjelent és szöle.

keltett tartalmas Évkönyvében

teve. Az elnök különösen felhivta

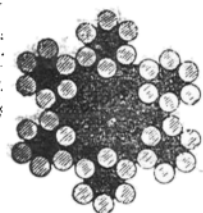
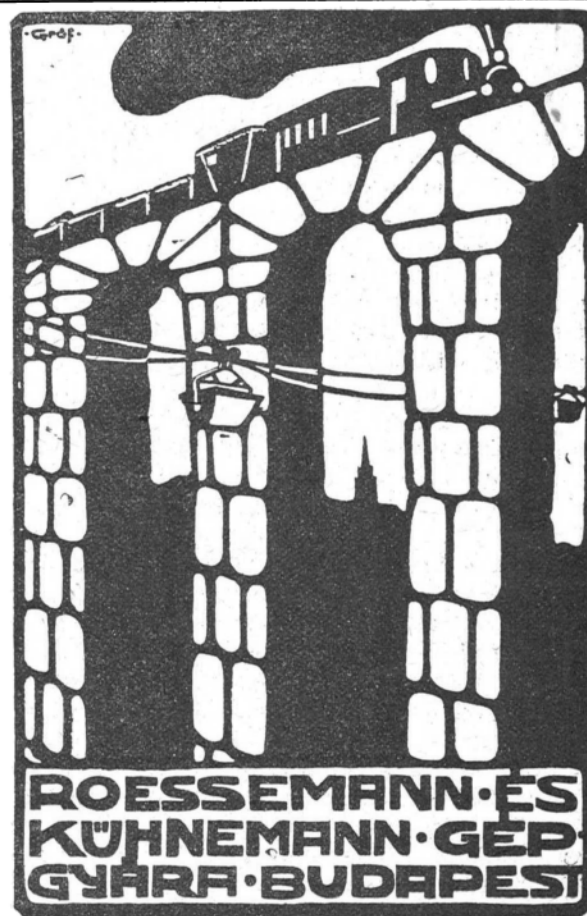
AZ AMERIKAN LINEN Co. cég, New-Havenben 42358 sz. „Lentörögép“

című magyar szabadalom tulajdonosa ezen szabadalom gyakorlatbavétele céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad. Bővebb felvilágosítást nyújt:

Dr SZILASI J. hites szabadalmi ügyvivőnél, BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 32. (84718)

Életpályát keres.

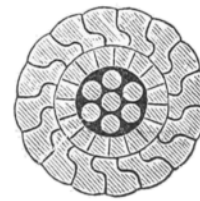
Erőteljes természetű, 39 éves, 6 gimnáziumot végzett ember; beszél és ír magyarul, németül, szerbül, illetőleg horvát nyelven. Jelenleg állami szolgálatban, **állást keres** bányavállalatnál vagy kohóműnél. Kifogástalan tisztességű, jellemes, pontos, megbízható, jó családból való, komoly ember; nőtlen, erőlyes és munkabíró. Legalkalmasabb raktárnoki, ellenőri, felügyelői, vagy más ilyenféle állásra. Szíves ajánlatokat „A BÁNYA“ kiadóhivatalába kér „ÉLETPÁLYA“ jelige alatt.

Felten és Guillaume

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár
részvénytársaság

Budapest, V., Vízafogó 1460. szám.

Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodronykötelek.

Elektrolytikus vörösrézhuvalok, okonitvezetékek, szerelvények stb.

(B/2095/619/25.)

Évkönyvnek a munkásközvetítésre, a munkabér statisztikára és a gépgyári tanoncnevelés kérdéseire vonatkozó tanulmányaira, amelyek egyesület legközelebbi munkaprogramjának néhány igen fontos pontozatait világítják meg. Blazek Antal gal a az egyesület pénzügyeinek kezeléséről szövege. Glaser Gyula Schlick-, pedig bizottság jelentését terjesztette, amelyeket a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vette. A közgyűlési határozatokra kerülően az elnök, valamint Kaufmann Bertold, Roessemann Kálmán gépgyár igazgatója meleg elismeréssel emlékezik meg az egyesület eddigi elnökeinek, vaskövi Fő. Nándor szorgoskodásáról, amelyből az egyesületből a mai erőteljes szervezetet fejlesztette ki, amely érdemeinek elismeréséül a huszadik jubileárius közgyűlésén őt az egyesület tiszteletbeli elnöki címével tüntette ki. Mivel Főster Nándor elhunyt, az új elnököt a közgyűlés megválasztotta, és elhatározta, hogy új elnököt intéz hozzá. Heisler Vilmos gyári igazgatójának a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet mondott, amelyben az egyesület tagjainak, Altschul Artur elnökének, és a közgyűlés elnökének, Méhely Kálmán vezérigazgatójának, a közgyűlés elnöke, Aszóth Emil elnökének, Thaly Zsigmond elnökének, a gazdasági igazgatójának, Antal, az elnökhelyettes, Fényi Béla, Tobisch Ferenc, a tagok: Artur, Frommer Rudolf, Herczegh Kaufmann Bertold, Kornfeld Mór, Köglér Kálmán, Károly, László, Röck István és Van Eynde Hector. A munkásügyi szervezet végrehajtó bizottságának tagjai Aszóth Emil elnök, Thaly Zsigmond elnök, Méhely Kálmán vezérigazgató, továbbá mint választott tagok Altschul Artur, Dessauer Ármán, Erb Nándor, Frommer Rudolf, Herczegh József, Kaufmann Bertold, Köglér Gusztáv, báró dr. Kornfeld Mór, Láng Gusztáv, Munkácsy Andor, Röck István, Van Eynde Hector és Wilczek Vilmos.

A rézkartell felmondása. Az osztrák és a magyar rézművek 1913. májusig tartó érvényesülési egyezményt kötöttek, mely a termelést és az árakat szabályozta. Az árszabályozás és ellenőrzés céljából az Osztrák-hitelintézet fenhatósága alatt központi kartellirodát létesítettek és tulajdonképpen ez bonyolította le a rézművek belföldi üzleteit. Értesülésünk szerint az egyezményt most három nagyobb cég, köztük a Chaudoir Gusztáv rt., felmondotta. A kartellben levő gyárosok május hó folyamán tartanak ezügyben értekezletet és tekintettel arra, hogy outsider gyárak alig jöhetnek tekintetbe, a megegyezés további fentartása kétségkívül a termelési quóták újabb és az egyes gyáraknak időközben nagyobbított üzemeihez mért kiszabásán fordul meg.

A Magyar Asphalt mérlege. A Magyar Asphalt Részvénytársaság most tartott igazgatósági ülésén előterjesztésre került az 1911-iki üzletév mérlege, mely szerint az üzemi eredmény a múlt évinél

kedvezőbb. Amíg ugyanis az 1910. üzletév leírások és tartalékolások nélkül 214.354 korona 22 fillér üzemi veszteséggel zárult, addig az 1911. üzletévi mérleg az értékesítési tartaléknak 200.000 koronával és a karbantartási tartaléknak 100.000 koronával történt javadalmazása után 11.006 korona 51 fillér üzemi felesleget mutat. A vállalat igazgatósága az utolsó rendes közgyűlésén tett kijelentéséhez képest az év folyamán a társaság összes aktíváit és üzleteit megfelelő technikai és kereskedelmi szakértők bevonásával újlag vizsgálat alá vette, melynek eredményeképpen most már kivételre kerül a 3.800.000 K közönséges részvénytőkének 25 százalékra való lebélyegzése. Ennek szükségességét az igazgatóság már hónapokkal ezelőtt hírlapi közlemények útján jelezte. Az 1911-iki mérleg azoknak a veszteségi tételeknek a figyelembe vételével, amelyek különböző aktíváknak szükségszerűen változott értékeléséből és egyes veszteséggel járt üzletágaknak lebonyolításából származtak, 2.950.958 korona 14 fillér veszteséggel zárul, amelynek kiküszöbölésére a május 4-ére egybehívott rendes közgyűlésnek a fent említett lebélyegzést fogja az igazgatóság javasolni. A bányászati és gyárüzemek jövedelmezőbbtételére céljából tetemes befektetések szükségesek. A szükséges tőkét a társasághoz közelálló bankok a vállalatnak rendelkezésére fogják bocsátani. A folyó évi munkaállomány kielégítőnek mondható.

A Dynamit Nobel rt. Pozsonyban még az 1909-ik évben elhatározta, hogy az ottani telepét nitrocellulosegyártással fogja kibővíteni. Annak idején a kereskedelemügyi miniszter az állami kedvezményeket biztosította is részére. A kedvezőtlen konjunktúrák folytán azonban a terv végrehajtásába nem fogott. Most a gyár ismét felvetette a kérdést és a nitrocellulosegyárat a közeljövőben tényleg felépíti.

Állami kedvezmény. A kereskedelemügyi miniszter a pénzügyminiszter hozzájárulásával a Kaszab és Breuer csavargyáros cég budapesti ipartelepének csavaranyákat és bányasinszegeket előállító üzemei számára az 1906. évi november 1-től 5 évre engedélyezett állami kedvezményeket a Kaszab-féle csavar- és vasárugyár részvénytársaságra, mint az elől említett cég jogutódára, azonos feltételek és lejárat mellett átruházta.

A breunbergi köszénbánya 1910. évi mérlege 280.930 korona 79 fillér veszteséget mutatott ki, 1911. évi pedig — amelyet most hoznak nyilvánosságra — 642.209 korona 86 fillért. Így hát a veszteség majdnem egymillió koronára szaporodott föl. A társulatnak 1.6 millió korona részvénytőkéje van, a tartalék pedig körülbelül 42.000 korona. A veszteségek oka az, hogy a társulat bányáinak egy része állandóan ég, másrészt kevés a szénük.

Szénforgalom. A Máv. vonalai mentén fekvő köszénbányák az április hó 7-étől április hó 13-áig terjedő héten, hat munkanap alatt, összesen 10.626 kocsirakomány szénen adtak fel; 84 kocsirakománnyal kevesebbet, mint az előző héten és 66 kocsirakománnyal kevesebbet, mint a múlt év hasonló (IV/9-től IV/15-ig) időszakában. Egy-egy munkanapon átlag 1771 vasúti kocsit raktak meg; 14 kocsival kevesebbet, mint az előző hét egy-egy munkanapján.

KÜLFÖLDI HIREK. Deutscher Bericht.

Bányászok katasztrófája. Japnaban nagy szerencsétlenség történt. Hekaidot társaságnak Yesszó szigetén levő hatalmas kőszénbányájában. Több ezer munkás dolgozott a tárnában, ahol egyszerre robbanás történt. Láng tapott ki s a munkások egymást legázolv: riadtan menekültek, de 283 bányászt tűz elzárt a külvilágtól. Azt hiszik, hogy valamennyien elpusztultak.

A felsősziléziai szénforgalom. A szénszükséglet február havában igen nagy volt, úgy, hogy a bányák termelésének fokozása mellett sem volt mindig kielégíthető.

Az angolországi és Ruhr-vidéki sztrájk folytán a felsősziléziai szén fogyasztása annyira emelkedett, hogy a felhalmozott készletek hirtelen mind elkelték. A forgalom élénkségét legjobban bizonyítja az, hogy míg az előző évben 10.000 waggon is elég volt, addig az idén a vasutak 12.000 waggont bocsátottak rendelkezésre s mégis waggonhiány miatt panaszkodtak. A bányák azonban nem sokat nyernek vele, hogy értékesítési területük nagyobbodott, mert a felsősziléziai szén nem bírja el a fuvar költségeket. A Poroszországba, Pommerániába és Mecklenburgba szállított szén mennyisége állandóan emelkedik s február havában 300.000 tonnát tett ki.

Felsőszilézia szénforgalma január havában 26 százalékkal volt nagyobb, mint az előző évben; február havában azonban ez az emelkedés már csak 20 százalékot tett ki, mert nem volt elég waggon kapható. A vasutak 320.000 tonna darabos- és koczkaszénet rendeltek meg havonként.

Február havában nagy volt a munkáshiány is s bár a külföldről hoztak munkásokat, a viszonyok még sem javultak. A belföldi ipar nagy igényekkel lépett fel, de a külföld is sokat rendelt és szívesen fizette a magasabb árakat. Magyarországra és Ausztriába január havában 852.830 tonnát szállítottak a múlt évi 664.060 tonnával szemben. S ez a kedvező arány a közel jövőben nem igen fog változni, mert főleg ipari szénről van szó s mert a csehországi bányák árszabása is a felsősziléziai szén fogyasztását fokozza.

A kohók sok pirszénét szállítottak maguknak s az ipari vállalatok fogyasztása is emelkedett. Az árak emelkedtek s ha az angolországi sztrájk tovább tart, nincs kizárva, hogy még tovább fognak emelkedni. A Magyarországra, Ausztriába és Oroszországra irányuló kivitel normális volt.

A lipcei kálipiac. A rendelkezésre álló statisztikai anyag szerint a német káliipar múlt évi forgalma, az 1910. évi átlagos árak alapulvétele mellett, összesen körülbelül 160 millió márkát tesz ki. A szindikátusi művek többforgalma (Aschersleben és Sollstedt kivéve) az elmúlt évben körülbelül 25,6 millió márká volt, úgy, hogy azok a művek, melyek 1911 előtt voltak szindikátus tagjai, közel 20 millióval nagyobb forgalmat csináltak, mint az előző évben. A nagyobb forgalomhoz első sorban az Amerikai Egyesült-Államok, másodsorban Németország, több európai állam, valamint néhány tengerentúli terület járult hozzá, ahol mindinkább kezdik felismerni a racionális trágyázás fontosságát.

Ungarische Allgemeine Kohlenbergbau-Aktiengesellschaft Budapest. Die gesamten Werke förderten im verfloßenen Jahre 22,630.850 Doppelzentner Kohle, was gegen das Jahr 1910 ein Mehr von rund 1,359.000 Doppelzentner ausmacht. Dem Direktionsberichte entnehmen wir Folgendes:

In Fürsorge für das Wohl der Arbeiterschaft wurde eine Arbeiterversicherungskasse ins Leben gerufen, wodurch — der Gesetzgebung vorgreifend — sämtlichen Werkarbeitern bei Unfällen dieselbe Entschädigung gewährleistet wird, welche der G.-A. XIX v. J. 1907 den übrigen industriellen Arbeitern zuspricht. Die Lasten dieser Unfallversicherung trägt die Gesellschaft. Der im vorigen Berichte angekündigte Bau einer Cementfabrik für die Erzeugung von vorerst 12,000 Waggons Portlandement wurde begonnen und es ist Sorge getragen, dass die Produktion bis auf 24,000 Waggons gesteigert werden könne. Die Cementfabrik dürfte bereits anfangs des Sommers in Betrieb gesetzt werden und angesichts der heri vorragenden Qualität der Rohmaterialien können günstige Resultate e hofft werden. Das Investitionsprogramm für 1912 umfasst in erster Reihe die Fertigstellung dieser Cementfabrik und ihrer Nebengebäude, ferner nothwendige Ergänzungen und Erweiterungen der Anlagen; die Abteufung des neuen Schlepsschachtes X, eine Erweiterung der Felsö-Gallaer Steinbruch- und Kalkanlage, die Erbauung von dreissig Arbeiterhäusern etc.

Die Generalversammlung nahm den Bericht einhellig zur Kenntniss und genehmigte die unterbreitete Schlussrechnung, laut welcher von dem 6.834,349 K. 82 H. betragenden Bruttoertragniss des Jahres 1911 2,200,000 K. für Werthminderungsreserve, 650,000 K. für allgemeine Reserve, 30,000 K. für separate Notirung des Pensionsfonds der Beamten, 80,000 K. als freiwilliger Beitrag für die Bruderkassen, 100,000 K. als Reserve für Arbeiterwohlfahrt, 445,808 K. 97 H. als statutenmässige Tantieme der Direktion und der Beamten, 2,720,000 K. als 17prozentige Dividende des Aktienkapitals und die verbleibenden 608,540 K. 65 H. zu weiteren Abschreibungen verwendet werden, während der vorjährige Gewinnvortrag von 897,687 K. 86 H. unverändert auf neue Rechnung vorgetragen wird. Nach einstimmiger Annahme dieser Anträge wurde der Direktion und dem Aufsichtsrath das Absolutorium erteilt und beschlossen, dass der Dividendencoupon mit 34 K. an den usuellen Stellen ab 1. Mai zur Einlösung gelange.

Erfolg der ungarischen Industrie in Amerika. Bei der Konkurrenz um die Lieferung von Hochdruck-Dichtungsplatten hat sich die Kriegsmarine der Vereinigten Staaten für die Marke „Hudsonil“ Fabrikat der Gummi- und Balata-Werke „Matador“ A.-G. in Pozsony entschieden und darin ihren Bedarf pro 1912. mit 50.000 Kilo abgeschlossen. Dieser Erfolg der ungarischen Industrie is umso höher zu bewerten, als ersten Gummifabriken der ganzen Welt an der Konkurrenz teilnahmen und die Entscheidung erst nach allerschärfster Erprobung der Qualität erfolgte.

Urikány-Zsilthaler Ungarische Kohlenbergwerks-Aktiengesellschaft. In der am 4. Mai cr. stattgefundenen Generalversammlung wurde der Antrag gestellt, das Aktienkapital von 9 auf 16 Millionen Kronen zu erhöhen unter gleichzeitiger Verfügung dass die bisher auf K 80 lautenden Aktien auf Nominale K 200 zusammengelegt werden. Dies geschieht

aus dem Grunde, um für den Fall der ins Auge gefassten Emission die Kotierung an der Budapester und an der Wiener Börse vorzunehmen. Die Kapitalserhöhung soll indes erst zu einem späteren Zeitpunkte durchgeführt werden. Die Gesellschaft verteilte als Dividende, gleich wie im Vorjahre, K 7 pro Aktie, d. 8 $\frac{3}{4}$ Prozent.

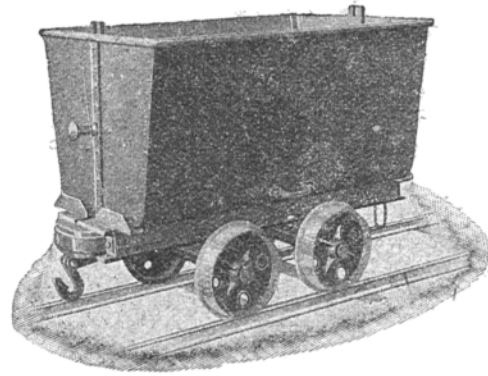
Ein schweizerisch—ungarisches Bergwerksunternehmen. Wie wir erfahren, wurden die *Gold- und Pyritwerke Nagymás-Mindszent* in eine Schweizer Aktiengesellschaft unter der Bezeichnung: *Société Ruisse des Mines d'or et de Pyrite en Hongrie* umgewandelt.

Aktiengesellschaft für Maschinenbau, vormals Brand & Lhuillier, Brün. Nach reichlichen Abschreibungen brachte die Gesellschaft eine Dividende von 12 Prozent für die Stamm und Prioritäts-Aktien zur Verteilung. Der Geschäftsbericht konstatiert eine günstige Entwicklung des Unternehmens und weist besonders auf den gegen das Vorjahr erheblich gestiegenen Auftragsstand hin. In *Pozsony* wurde eine Tochtergesellschaft, *Ungarische Maschinenfabriks-Aktiengesellschaft, vorm. Brand Lhuillier* gegründet und das Aktienkapital vorläufig auf 1 Million Kronen festgesetzt. Die Gründung verfolgt den Zweck, die ausgezeichneten Beziehungen, die diese Firma in Ungarn bereits besitzt, noch besser zu pflegen.

Neue Bohrungen in Izaszacsal. Die dort ausgeführten Bohrungen auf Petroleum, die schon vor längerer Zeit einen starken Ausbruch des Rohöles herbeiführten, haben nun solche günstige Resultate ergeben, dass die Aktionäre sich veranlasst sahen, das Grundkapital bedeutend zu erhöhen. Den grössten Teil der Aktien brachten Londoner Kapitalisten an sich. Zwecks Erschliessung neuer Quellen habe der Geologe Dr. Hugo von Böckh, Professor an der Hochschule in Selmecbánya, eine europäische Kapazität auf diesem Gebiete, sowie der englische Geologe A. W. Eastlake in Izaszacsal Forschungen angestellt, die ein solch glänzendes Resultat ergaben, dass die neuen Tiefbohrungen schon in aller kürzester Zeit zur Ausführung kommen.

Metall-, Industrie- und Brikettierungs-Aktiengesellschaft. Mit einem Kapitale von 600,000 Kronen ist die Firma Ney & Strauss, Budapest in eine Aktiengesellschaft umgewandelt und unter obiger Bezeichnung eingetragen worden. Der Zweck des Unternehmens ist die Ausnützung der Ludwig Weiss'schen Patente auf Eisen- und Metallbrikettierung sowie auf das Separierungsverfahren.

A szerkesztésért felelős : Dr. Bischitz Béla.

Bányavasutak

nyomjelzése, építése és teljes felszerelése.

A Magyar Wagon és Gépgyár r.-t. Győr,

keskenyvágányu gyártmányaink eladása.

A Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság Keskenyvágányu Vasut-osztály

Budapest, V., Váci-körút 32.

(2121/806/12/11.)

Szabadalmazott Oszr.-Magyar Államvasut-Társaság

magyar bányái, hutái és uradalmi igazgatósága

Budapest, IV. kerület, Egyetem-utca 1. sz.

Vas- és acélművek: **Resicán** és **Aninán**. Hidépitő- és gépgyárak **Resicán**. Gazdasági gépgyár: **Román-Bogsánon**. Petroleumfinomító, malmok, cementgyár, erdőszet és gazdaság: **Oravicán**.

Megrendelések a budapesti igazgatósághoz IV. kerület, Egyetem-utca 1. szám alá küldendők.

Főgyártási cikkek! Bessemer-acélsinek bármily felvényben, mindennemű *sínkapcsoló szerek*, vasé építmény, *váltók*, *váltósinek és keresztelések*, *hidak és egyéb magas építkezési vasszerkezetek*, *fordítókorongok* és *toópadok vízállomási berendezések*, *túrlányok*, *kész vasuti kerekek és kerékcsoportok*, *mozdonyok*, *szerekocsik és waggonok részére*, *csillekerekek és csillekerékpárok*, *tengelyek*, *abroncsok (tyes)* *kerékcsillagok*, *acélöntvények és mindennemű kovácsolt alkatrészek vasutak részére és hidépítésre*, *hajóépítés*, *gépgyártás*, *bányák*, *hengerművek és hámorok részére*, *mezőgazdasági gépek*, *ekék és ekealkatrészek*, *mindennemű gép- és építési öntvények*, *csövek*, *állva*, *öntve*, *víz-*, *gőz-* és *gázvezetékek részére*, *öntött vaskályhák és lakareklőhelyek nagy választékban*, *oszlopok*, *korlátok*, *mű- és egyéb öntvények*, *csavaranyák és szegecsek*, *rud- és faonvasak*, *hengerelt és szegecselt építési és waggontartók*, *sima és rovátkolt vas- és acéllemezek*, *hidraulikus mész*, *építő téglák és cement.*

(B/446/287/52/11)

BRÁNYA
SÓSBORSZESZ SZAPPAN
 LEGFINOMABB PIPERE SZAPPAN
 BŐRÁPOLÁSRA LEGJOBB
 ELSŐRENDŰ SZÉPÍTŐSZER

Mindenütt kapható darabonki t 70 fillér árban.

GESZTI GYÖRGY
 műszaki nagykereskedés
BUDAPEST, V., Markó-utca 3.

Gép-, henger-, dynamoolaj, motorolaj, csille-, kocsikenőcs, tavotte-zsír, gummi-, kenderárak, legkiválóbb színbőr-szijak, varró- és kötőszijak, övszij, tisztítógyapot, kőc, gazdasági, malmászati, szeszgyári, serfőzde és egyéb üzembeli műszaki anyagok, nagyban elárúsítása legjutányosabb áron. Legelőnyösebb árajánlattal kívánatra mindenkor készséggel szolgálok.

KAISER & Co.
CASSEL

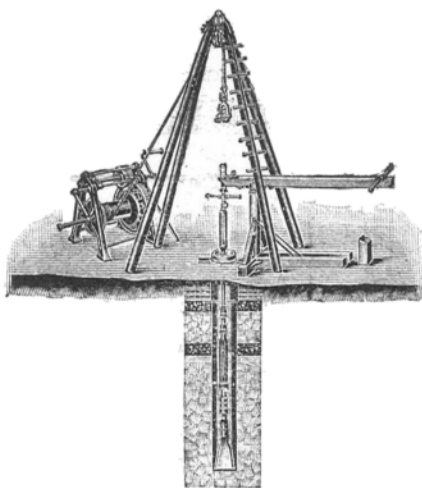
Levélcim: Kaiser & Co, Maschinenfabrik, Cassel 28

Sodronykötél-pályák
 Fügőpályák, villamos-fügőpályák, siklók, láncpályák, szállítóberendezések.

Vezérképviselő Magyarország és Románia területére:
KLEIN KÁROLY, mérnöki iroda, Brassó 2
 (3273/765/52)

MÉLYFURÓ-SZERSZÁMOK és GÉPEK
 valamint teljes furó-készülékek

és berendezések viz, só, érc, olaj, kali szén stb. felkutatására és feltárására bármily mélységből és talajból kézi-, gép- és gőz-üzemmel.

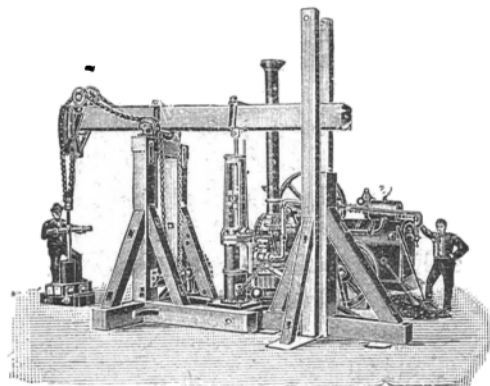
Kutakhoz
 és kutfurásokhoz

minden cikk

Furócsövek,
 szivattyúk és szelepek

nagy raktára.

Erdeklődőknek a 117. számú
 katalógusunkat küldjük.

Tiefbohr-Maschinen- und Werkzeuge-Fabrik Nürnberg

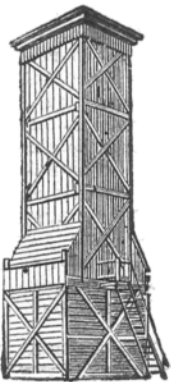

Heinrich Mayer & Co.

NÜRNBERG-DOOS.

(191/756/52/II)

(1299/753/50/IV.)

OVERHOFF GYULA

műszaki iroda

Budapest, VIII., Lujza-utca 6/c. sz. ☼ Wien, IX/2., Wiederhofergasse 7.

Szűrő-telepek magyar-osztrák szabadalom Reisert. 1908 január 1-ig kivittünk: 3500 telepet 30.000 m³ teljesítménnyel, köztük egyesek 0.2 m³-től 800 m³-ig óránként.

Hűtő-tornyok Overhoff-Colautti szabadalma szerint.

TELEFON 101-72.

A 38563. számú magyar szabadalom szűrőmosásról engedély útján értékesítendő.

Viztisztító-telepek magyar-osztr. szab. Derraux-Reisert. Tisztítás minden ipari célra: kazántáplálás. — Barty eljárás; vas-és olajelválasztás.

Felső és alsó vízűtők. Gőzoltalanítók. Macdonald szabadalma szerint.

MARCHEGGI GÉPGYAR ÉS VASÖNTŐDE RÉSZVÉNY- TÁRSASÁG :: MARCHEGG

VEZÉRKÉPVISELŐ:

HINSENKAMP LÁSZLÓ
BUDAPEST, V., SZIGET-UTCA 4—6. SZ.

TELEFON: 44—81.

Szénosztályozó és szénmosó, ércelőké-
szítő, kokszrostáló és salakmosó-tele-

pek és egyes gépek.

Tömegszállító berendezések.

(925/837/50, II)

AKTIENGESELLSCHAFT FÜR MASCHINENBAU, vormals **BRAND & LHUILLIER Brunn.**

Precíziós gőzgépek telített és tulhevitett gőz ré-
szére, közbeiktatott tulhevitővel

Álló gőzgépek (Tokozott típus).

Szállítható és stabil lokomobilok.

Telített)
Tulhevitett) szén- és fatüzelésre.

Kompresszorok és légszivattyúk.

Burkhardt-féle kazán (szabadalom), nagy fe-
szültségű a fenékfelülethez viszonyított legkedvezőbb
gőzképződés, különösen alkalmas nagy központokhoz.

Biztonsági kazán kettős gőzkuppal, közös viz-
tartóval, „B u l l” rendszer. (Szabadalom).

Gőzkazánok minden rendszerben.

Ekonomiser,

Hőszabályozó,

Gőztulhevitő,

Transmissziók,

Csőhuzó.

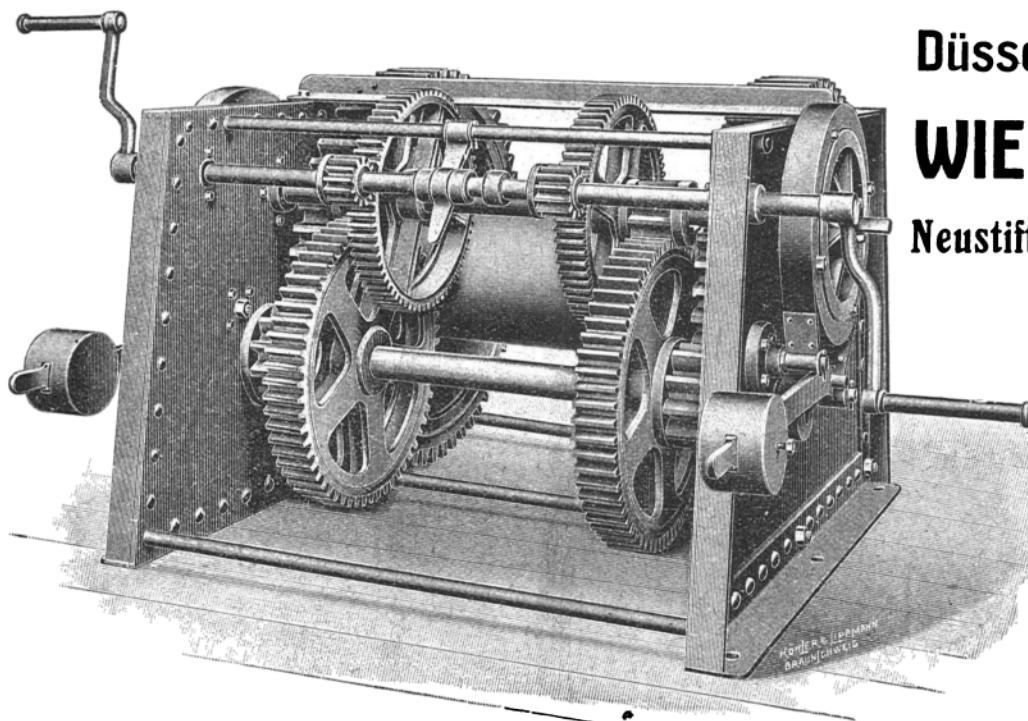
Elgőzítő, multiplex rendszerű, a vegyi ipar, cserző-
kivonat, élelmiszeripar számára, legjobb teljesítmény,
olcsó üzem.

**Izapoló-, mosó- és lugzó gépek, Freygang
szabadalma. Teljes berendezések és átala-
kítások** cukorgyáraknál, szeszfőzőknél malátagyárak-
ban, petroleumfinomítóknál stb. (3796/330/14)

„Hadeff”-jelű kézi-emelőbakok

szerelési célokra bányahatósági előírás szerint

HEINRICH de FRIES G. m. b. H.

Düsseldorf 76/a.

WIEN, VII/3.

Neustiftgasse III/26.

Kérje 76. számú
árjegyzékünket.

Kérje 76. számú
árjegyzékünket.

Azonnal szállítható 600-tól 15,000 kilogramm hordképességig közvetlenül a doboz mérvé.

(686/10)

**Szlovákiai
sós víz**

CZUKORBETEGSÉG ELLEN
speciális gyógyital.
KÖHÖGÉST, REKEDSÉGET, IDULT GYOMOR ÉS
HUGYSZERVI BAJOKAT
GYÖKERESEN GYÓGYIT.

Megrendelhető a »Magyar Ásványvíz Forgalmi
és Kiviteli R.-T.«-nél Budapest. Telefon 162-84

(B/2270/728/52)

LANGSTEIN és KLEIN

hordozható accumulator-gyár.
Valódi Korányi-féle szijvarró
sodrony egyedárúsítása :

Budapest, IV.
Ferenciek-tere 3.
TELEFON 86-33.

Hordozható accumu-
latorok, villamos gyújtó-
telepek, kézi lámpák,
bányalámpák, Tűzoltó-
lámpák, kocsilámpák,
zseblámpák és auto-
mobil batteriák.

! Szab. elektromos vészlámpák !
Izzólámpa és elektrotechnikai cik-
kek gyári raktára.
3,3478/733/48/II)

Seippel Vilmos

bányalámpagyára BOCHUM (Westfalia).

Gyáram, mely 50 év óta fennáll, gyártja a bányai üzemeknél előforduló
összes világító eszközöket, u. m.:

olajégős
acetylén és
biztonsági benzin

bányalámpákat.

Lámpatisztító berendezéseket, benzintartályokat és töltőkészülékeket,
tartalékrészeket bármily rendszerű lámpához.

Aramjuttányosak és lámpáim jóságáért kezességet vállalok. Vezérképviselőm

LIGETI és BIRO bányászati szaküzlete
BUDAPEST, V. KER., VIGSZINHÁZ-UTCA 5. SZ.
Képes nagy árjegyzékemet készséggel küldöm meg az érdeklődőknek.
(419-2044/333/52)

Előkészítő-Berendezések

ólom, zink, réz, wolfram, ón és más ércek részére.

Mágneses előkészítő-berendezések a száraz és nedves eljáráshoz

(A241)

Vakarék és hammosók.
Teljes berendezések az ércnek
metallurgiai úton való nyerésére

Aprítógépek.
Saját nagy aprító és előkészítő
kísérleti telep.

FRIED. KRUPP
Aktiengesellschaft
Grusonwerk
Magdeburg-Buckau.
≡ Magyarországi képviselő: ≡
Sauer György
BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ter 19. sz.
TELEFON 46-43.

(26'8. S27/14. II)